

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор Інституту ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України
чл.-кор. НАН України

 Сергій МОСЯКІН

9 червня 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок та процедуру проведення публічного захисту
дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії
на засіданні разової спеціалізованої вченої ради
Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України

СХВАЛЕНО

Вченою радою Інституту ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України
Протокол від 8 червня 2023 р. № 8

Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (далі – Інститут) здійснює підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти (аспірантура) з підготовки докторів філософії за державним замовленням (денна) та на контрактній основі (денна, заочна) за спеціальністю 091 – «Біологія та біохімія» (спеціалізації: ботаніка, мікологія, біохімія, фізіологія рослин, клітинна біологія).

1. Проведення публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії здійснюється в Інституті відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556 (зі змінами), постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23.03.2016 № 261 (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р.

2. З метою атестації здобувача ступеня доктора філософії (далі – здобувач) Інститут утворює разову спеціалізовану вчену раду (далі – разова рада) з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації здобувача з метою присудження йому ступеня доктора філософії.

3. Разова рада утворюється у складі п'яти осіб – голови разової ради, двох рецензентів та двох офіційних опонентів. У разі відсутності можливості призначити двох рецензентів, згідно чинних вимог, разова рада може бути створена у наступному складі: голова ради, один рецензент та три офіційних опоненти. Вчені, які пропонуються до складу разової ради, повинні мати наукові публікації за тематикою дослідження здобувача відповідно до вимог п.14 «Порядку». Ступінь доктора наук у складі ради повинен мати, щонайменше, один вчений – голова ради, рецензенти та опоненти можуть бути як докторами філософії (кандидатами наук), так і докторами наук.

Рада утворюється рішенням Вченої ради Інституту, яке має бути прийняте не пізніше двох місяців з дня отримання заяви здобувача про утворення разової ради. Створення разової ради затверджується наказом директора Інституту.

Супровід діяльності разової ради, зокрема організаційне забезпечення роботи та ведення документації, здійснюється відповідальним секретарем разової спеціалізованої ради Центру науково-освітньої підготовки (далі –

ЦНОП). Відповідальний секретар не є членом разової спеціалізованої ради і не бере участі в голосуванні щодо присудження ступеня доктора філософії, але здійснює науково-організаційний супровід як самого засідання, так і підготовку документів за переліком (Додаток 1).

4. Публічний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії проводиться на засіданні разової ради, у відкритому режимі, з попереднім оголошенням про час і місце проведення.

5. Захист дисертації має характер відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь здобувач, голова та усі члени разової ради, а також за бажанням присутні на засіданні. Під час атестації здобувача члени разової ради повинні оцінити науковий рівень його дисертації та наукових публікацій з урахуванням дотримання ним академічної доброчесності, а також встановити рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей.

6. Засідання разової ради для проведення публічного захисту дисертації вважається правомочним за умови участі в ньому здобувача та повного складу разової ради. У разі відсутності кворуму для проведення засідання разова рада приймає рішення про перенесення дати проведення захисту дисертації, призначаючи іншу дату, але не раніше ніж через два тижні та не пізніше ніж чотири тижні від попередньої дати. Протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про зміну дати проведення захисту дисертації інформація про дату, час і місце проведення захисту дисертації оприлюднюється на офіційному веб-сайті Інституту та вноситься до інформаційної системи.

7. Члени разової ради, здобувач та інші учасники засідання можуть брати участь у засіданні разової ради за допомогою засобів відеозв'язку в режимі реального часу. Інститут забезпечує можливість використання засобів відеозв'язку, трансляцію захисту дисертації в режимі реального часу на своєму офіційному веб-сайті, а також відеозапис трансляції захисту дисертації з урахуванням вимог законодавства з питань державної таємниці та службової інформації. Якість і тривалість відеозапису трансляції захисту дисертації повинна бути достатньою для того, щоб повністю (без перерв) відтворити процедуру захисту дисертації, в тому числі з виступами здобувача та членів разової ради, наукової дискусії, а також голосування кожного з членів ради.

8. Здобувач має право до початку голосування щодо присудження ступеня доктора філософії за письмовою заявою на ім'я голови разової ради зняти дисертацію із захисту, крім випадків виявлення разовою радою

порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації. Здобувач може скористатися таким правом лише один раз. Якщо разова рада виявила факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, заява про зняття дисертації із захисту не приймається. У такому разі разова рада приймає рішення про відмову у присудженні ступеня доктора філософії без права повторного подання дисертації до захисту.

У разі зняття здобувачем дисертації із захисту або відмови разової ради у присудженні ступеня доктора філософії здобувач має право за умови доопрацювання подати дисертацію повторно до захисту не раніше ніж через рік, крім випадку, передбаченого абзацом першим цього пункту даного Положення.

Повторний захист дисертації після її доопрацювання можливий за умови отримання здобувачем повторно висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

9. Засідання разової ради для проведення публічного захисту дисертації проводиться за такою процедурою:

- голова ради інформує учасників засідання про правомірність засідання відповідно до даних реєстраційної картки присутності членів ради. У разі, якщо засідання є правомірним, голова ради оголошує засідання відкритим та оголошує порядок денний. Голова та члени ради визначають регламент засідання;
- голова ради інформує її членів про погоджену із здобувачем мову, якою він буде викладати основні положення дисертації та відповідати на запитання;
- голова ради, або за домовленістю з ним, відповідальний секретар ЦНОП доповідає про подані здобувачем документи, їх відповідність встановленим вимогам; наводить основні відомості про здобувача та інформує, коли і ким затверджено тему дисертації та наукового керівника;
- здобувач виступає з доповіддю, у якій викладає основні положення дисертації та відповідає на запитання, подані в усній чи письмовій формі;
- голова ради запрошує до виступу наукового керівника (наукових керівників) здобувача. Науковий керівник (кожен з наукових керівників) озвучує свій висновок про роботу здобувача. За відсутності наукового керівника його

висновок може бути озвучений головою ради або за домовленістю з ним відповідальним секретарем ЦНОП;

– голова ради, або за домовленістю з ним, відповідальний секретар ЦНОП озвучує основні положення висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації, підготовленого структурним підрозділом Інституту, на засіданні якого було проведено публічну презентацію здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення. Якщо висновок містить критичні зауваження, вони мають бути озвучені в повному обсязі, а здобувач має відповісти на них;

– у разі надходження до Інституту у письмовому вигляді чи електронною поштою звернень інших осіб з оцінкою дисертації голова разової ради озвучує їх під час публічного захисту дисертації та з урахуванням результатів їх розгляду приймає відповідне рішення. Такі звернення беруться до розгляду у разі їх надходження не пізніше ніж за три робочих дні до дня захисту дисертації. Здобувач відповідає на зауваження, що містяться у цих зверненнях;

– голова ради запрошує до виступу рецензентів та опонентів, у ході яких оголошуються рецензії рецензентів та відгуки опонентів, причому наявні критичні зауваження до змісту дисертації оголошуються в повному обсязі. Після кожного виступу опонентів та рецензентів здобувач надає розгорнуті відповіді на критичні зауваження;

– голова ради запрошує присутніх до відкритої наукової дискусії, в якій зобов'язані взяти участь голова та всі члени разової ради. Під час дискусії члени разової ради оцінюють науковий рівень дисертації та наукових публікацій здобувача з урахуванням дотримання ним академічної доброчесності, а також встановлюють рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. Кожен член разової ради відкрито висловлює свою позицію за присудження або за відмову у присудженні ступеня доктора філософії. Виступити з оцінкою дисертації може в рамках регламенту будь-хто з присутніх на засіданні, зокрема ті, хто бере участь у засіданні за допомогою засобів відеозв'язку в режимі реального часу. Члени ради можуть повторно виступити під час загальної дискусії. Рішення про завершення загальної дискусії приймається радою;

– голова ради оголошує дискусію завершеною та пропонує здобувачеві виступити з заключним словом. За бажанням здобувач виступає з заключним словом;

- голова ради оголошує голосування. Голосування разової ради є відкритим та поіменним. Позиція кожного з членів ради має бути однозначною; утримання членів ради від голосування не допускається. Голова ради звертається по черзі до членів ради (в тому ж порядку, у якому вони виступали з відгукami) з проханням висловити свою позицію щодо присудження здобувачеві наукового ступеня. Кожен член разової ради відкрито висловлює свою позицію за присудження або за відмову у присудженні ступеня доктора філософії. Останнім свою позицію висловлює голова ради. Рада приймає рішення про присудження ступеня доктора філософії, якщо його підтримали не менше ніж чотири члени разової ради; про відмову у присудженні ступеня доктора філософії, якщо його підтримали два чи більше членів разової ради;
- голова ради оголошує результати відкритого голосування;
- за результатами голосування обговорюється та приймається рішення разової ради про присудження (відмову у присудженні) ступеня доктора філософії за формою, затвердженою МОН України;
- голова ради оголошує рішення щодо присудження здобувачеві ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 – «Біологія та біохімія»;
- рада затверджує текст рішення простою більшістю голосів. Голова ради оголошує засідання закритим.

У рішенні, яке підписується головою разової ради та скріплюється відбитком печатки Інституту, обов'язково зазначаються результати голосування членів разової ради.

Член разової ради має право викласти письмово окрему думку, в якій зазначити зауваження щодо дисертації, зокрема щодо дотримання здобувачем академічної доброчесності та/або щодо процедури захисту дисертації. Окрема думка додається до рішення разової ради про присудження (відмову у присудженні) ступеня доктора філософії і є його невід'ємною частиною. Невід'ємною частиною рішення є також відеозапис трансляції захисту дисертації, на який накладається електронна печатка закладу, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронної печатки.

Усі документи, що стосуються розгляду дисертації та проведення її захисту в раді, зберігаються в архіві Інституту ботаніки відповідно до переліку (додаток 1) впродовж встановленого терміну.

10. На підставі рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії Інститут не раніше ніж через 15 та не пізніше ніж через 30

календарних днів з дня захисту дисертації видає наказ про видачу здобувачеві диплома доктора філософії та додатка до нього європейського зразка. Якщо протягом 15 календарних днів з дня захисту дисертації Інститутом було виявлено порушення встановленої цим Порядком процедури захисту дисертації або до Інституту надійшло повідомлення про таке порушення, наказ Інституту про видачу здобувачеві диплома доктора філософії видається у разі прийняття вченою радою рішення про залишення рішення разової ради в силі.

Рішення разової ради про присудження ступеня доктора філософії набирає чинності з дати оприлюднення наказу директора Інституту про видачу диплома доктора філософії.

Невід'ємною частиною рішення є також відеозапис трансляції захисту дисертації, на який накладається електронна печатка Інституту, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронної печатки.

11. Видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, в тому числі з оплатою роботи офіційних опонентів, здійснюються за рахунок джерел, з яких відбувається (відбувалася) підготовка здобувача або за рахунок коштів Інституту. Інститут повинен передбачити в своєму кошторисі видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, в тому числі протягом шести місяців після відрахування його з аспірантури або завершення строку його прикріплення.

У разі звернення здобувача до Інституту щодо отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації та/або проведення захисту дисертації через шість місяців після відрахування з аспірантури або завершення строку прикріплення чи повторного подання дисертації до захисту та проходження атестації видатки, пов'язані з проведенням атестації здобувача, здійснюються ним за рахунок власних коштів або коштів фізичних, юридичних осіб.

Для здобувачів Інституту, підготовка яких відбувається (відбувалася) на платній основі, оплата видатків, пов'язаних з підготовкою та проведенням захисту дисертацій цих здобувачів здійснюється за рахунок власних коштів або коштів фізичних, юридичних осіб.

Оплата видатків, пов'язаних з підготовкою та проведенням захисту дисертацій в Інституті для здобувачів інших закладів вищої освіти або працівників інших установ, прикріплених на навчання в аспірантурі Інституту, здійснюється за рахунок власних коштів або коштів фізичних, юридичних осіб.

При проведенні атестації здобувача фінансове та організаційне забезпечення Інститутом голови разової ради та рецензентів, роботи офіційних опонентів за виконання функцій, пов'язаних з атестацією здобувача, здійснюється відповідно до норм погодинної оплати праці осіб, які мають науковий ступінь доктора наук, доктора філософії (кандидата наук) та проводять навчальні заняття з аспірантами, передбачених постановами Кабінету Міністрів України, постановами та іншими розпорядчими актами Президії НАН України.

Здобувачу, його науковому керівнику (науковим керівникам) забороняється до, під час та/або після захисту дисертації надавати чи пропонувати надати членам разової ради, керівнику та іншим посадовим особам Інституту будь-які матеріальні та/або нематеріальні блага, зокрема кошти чи будь-яке інше майно, оплату послуг з харчування, перевезення, проживання таких осіб.

12. Положення про порядок та процедуру проведення публічного захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії на засіданні разової спеціалізованої вченої ради Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України приймається вченою радою.